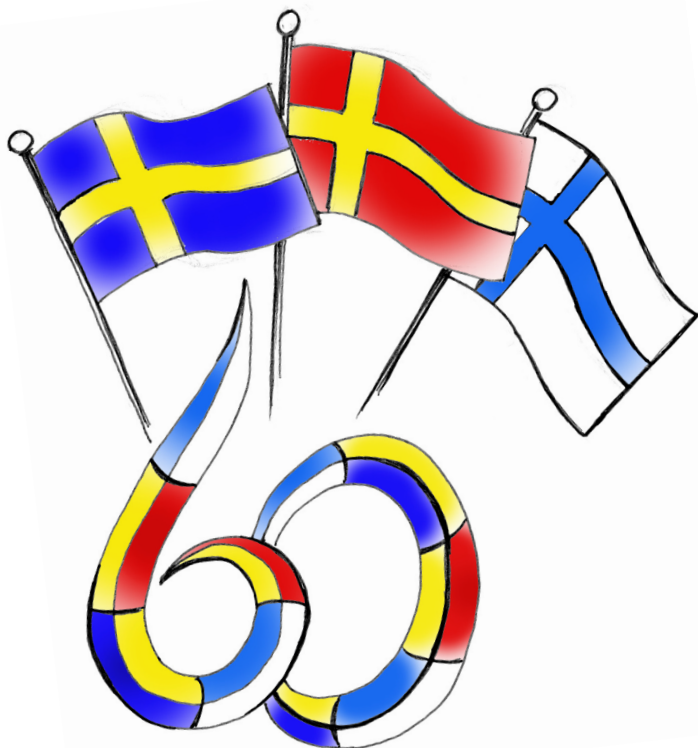

Jubileumsmatrikel 1952-2012

**Föreningen Svenska
österbottningar i Stockholm**

pd **PRODUAL**

measure - be sure.

Resor i över 60 år!

Ingves Resor är bussbolaget/resebyrån från Närpes, med 60 år på nacken. Vi ordnar bussresor inom Finland, inom Norden och ut i Europa.

Populära Släktbussen kör året om från Karleby i Finland till Avesta eller Örebro i Sverige. Med den bokar du samtidigt bekvämt både plats i bussen och på båten. Allt med ett samtal eller ett e-postmeddelande!

60-årsringen Ingves gratulerar föreningen Svenska Osterbottningar i Stockholm på 60-års jubileet och önskar lycka till i framtiden!

Följ oss på Facebook
Ingves Resor

Besök oss
även på
www.ingves.fi

INGVES NÄRPES
Tel. +358 20 7434530

INGVES VASA
Tel. +358 20 7434520

YIT

Service & entreprenad
inom fastighetstekniska
tjänster

www.yit.se

Innehåll

Ordförande har ordet	4
Porträtt Greta Eklund	6
Porträtt Rolf Höstman	8
Porträtt Stefan Ingves	10
Ordföranden genom åren	13
Porträtt Peter Hagfors	14
Porträtt Johanna Blom	16
Porträtt Björkskogs	18
Porträtt Maria Sandell	20
Historik	22
Kåseri, Lisbeth Rofhök	26
Medlemmar	28
Nuvarande styrelse	42

Redaktion

Terese Smulter

Markus West

Anna-Lena Djurberg

Nina Björkskog

Pärmbilden ritad av Terese Smulter

**Svenska Österbottniska föreningens 60-årsjubileum
stöds av:**

Finlandssvenskarnas Riksförbund i Sverige

Harry Schaumans Stiftelse i Vasa

Föreningen Svensk-Finlands Vänner

Hipp, hipp hurra!

Många ville se Johan Becker när han uppträdde på Restaurang Blekholmen 2009.

Nu har föreningen nått upp till den högaktningfulla åldern 60 år. Det är en lång tid, en tid att se tillbaka på med stolthet och beundran. Beundran över de personer som varit aktiva och drivit föreningen framåt, alla medlemmar som är med och har varit det genom åren. Många har varit medlemmar en lång tid. Tillsammans har vi alla gjort det möjligt för föreningen att finnas kvar och ha en funktion bland österbottningarna i Stockholm.

Vad är föreningens uppgift? För mig har föreningen i uppgift att skapa kontaktytor och mötesplatser för österbottningar i Stockholm. Detta för att de ska få mötas och lära känna nya människor med samma bakgrund och få prata dialekt och känna sig som hemma. I dagsläget flyttar vi på oss mera än förut. Det är många unga som

flyttar till Stockholm för att göra karriär och lyckas bättre inom arbetslivet. För mig var det också orsaken till att jag flyttade, jobbmöjligheterna lockade. I Österbotten fick man vara glad om man hade ett jobb när det var lågkonjunktur. I Stockholm fick man en känsla av att det då fanns hur många möjligheter som helst. Jag har aldrig ångrat att jag flyttade hit för 12 år sedan.

Alla de nyinflyttade österbottningarna i Stockholm ska känna sig hemma här och där har föreningen en uppgift. Det är ju trots allt en liten skillnad mellan Österbotten och Stockholm och det blir kulturkrockar ibland. Föreningen kan fungera som stöd för de nyinflyttade. För mig är det svårt att föreställa mig hur det var för 60 år sen. Jag var ju inte ens född då. Den bild jag har av den tiden är den jag har fått i berättelser

av mor- och farföräldrar. Medlemmar tillkommer och faller bort, det är den naturliga cykeln. De äldre överför sina berättelser och kunskaper till de yngre. Det finlandssvenska och österbottniska behöver leva vidare och vi som flyttat från Österbotten har ett stort ansvar, eller till och med skyldighet, att föra våra traditioner och vår kultur vidare till kommande generationer. Vi vill ju att det ska leva vidare i många generationer ännu, vi är alla en kugge i det.

Inför 60-årsjubileet har vi gjort i ordning den här historiken och medlemsmatrikeln för att sammanfatta det som har hänt och för att ge ett nuläge inför framtiden.

Företag i Finland blir mer och mer nordiska och internationella, riksgrensarna är inte lika svåra att överskrida nu som de var för 60 år sedan. Många finska företag finns etablerade i Sverige och i Stockholm.

Inför 60-årsfesten har vi arbetat extra hårt med kontakten till olika företag, det har resulterat i sponsring från företag som har intressen i både Finland och Sverige. Vi vill rikta ett stort tack till de företag som är med och sponsrar och gör det möjligt att fira föreningens 60-årsjubileum! I framtiden blir det viktigare och viktigare med samarbete mellan föreningen och näringslivet. Det kan ge ett tillskott till föreningen och bidra till ett större utbud av program och verksamhet. För företagen blir det en kanal att nå ut till våra medlemmar. Vi firar nu föreningens 60-årsjubileum och vi hoppas att det blir en minnesvärd fest!

En glad Hugo Saabye på glöggmingel där han fick julklapp av julbocken 2011.

En välbesökt afterworkkväll 2012.

Damerna från Amerika (till höger i bilden) gillade också mjöd och munkar. Vi firade märkesåret på Skansen 2009.

Text: Mats Vornanen Foto: Terese Smulter

En mästare på hålkort

Greta Eklund, 85, från Terjärv minns dagen som hon kom till Stockholm i slutet av oktober 1950 som om den var i går.

– Det var första gången som jag lämnade Åsbacka. Jag reste med min bror, men redan samma dag som vi kom till Sverige skildes vi åt. Han skulle vidare till Ludvika, berättar hon. Greta kom till Stockholm den 29 oktober 1950. Kung Gustaf V hade somnat in samma morgon och Stockholmarna sörjde sin döde monark.

Greta lockades till Sverige av kamrater som åkt före. Det hade bara gått några få år sedan kriget och Finland var fattigt. Många sökte lyckan i Sverige. För österbottningarna var steget kort. Ungdomarna kunde språket och även om många saknade yrkesutbildning så fick de flesta jobb rätt fort.

- Jag får gåshud när jag tänker på hur det var. Jag vet inte hur jag klarade mig den första tiden. Jag hade en skyddsängel med mig. På Finlandskajen vid Skeppsbron kände Greta igen två flickor från Terjärv. Hos dem bodde hon den första tiden. Det första jobbet fick hon på Café Furstenhof på Klarabergsgatan. - Jag tänkte: skala potatis kan jag alltid och tog jobbet.

Gretas första vistelse i Stockholm blev kort. Hennes mor insjuknade i cancer och dog kort efter sin 50-årsdag. Efter begravningen stannade Greta hemma för att ta hand om de yngre syskonen. De var elva barn i familjen.

1953 var hon tillbaka i Stockholm. Den hösten förlovade hon sig med Guy Erik Eklund från Kronoby.

Ett tag bodde de inneboende hos en dam. Senare fick de en etta vid Nytorrgsgatan på Södermalm.

- Den hade kakelugn och en kallvattenkran, skrattar Greta.

1957 föddes dottern Gina. Greta kokade både hennes mat och blöjor på spisen i det lilla hemmet.

- En dag kom två slumsysstrar på besök. Det slog ånga från deras glasögon när de steg in. Här kan flickan inte bo sade de. Jag tyckte att de såg ut som två pingviner.

När Gina var sex månader började Greta jobba. Först arbetade hon på ett försäkringsbolag, senare på pappersarbetarförbundet och på Svenska Dagbladet. Greta var en duktig och samvetsgrann arbetare, men hon ville inte framhäva sig själv. Hennes chefer har ofta fått ge henne en puff i rätt riktning. I privatlivet är det nästan tvärtom. Guy Erik tog aldrig körkort, han behövde inte. Greta började ta körkort i smyg. Lika orädd tar hon sig an nya uppgifter ännu i dag.

När Greta fyllde 83 år fick hon sitt livs första dator. Men i stället för att anmäla sig till en kurs hos PRO började hon lära sig använda datorn på egen hand.

- Jag twittrar inte och jag bloggar inte, men jag skriver mejl till Finland och jag läser Vasabladet och ÖT på datorn.

Plikttrogen plattsättare

Sommaren 1960 åkte Rolf Höstman, från Paxalgränden i Övermalax, till Stockholm för att hälsa på en kompis och blev kvar. Han var 18 år och nyutbildad murare från Yrkesskolan i Vasa. Han vände sig till murarfacket här i Stockholm och frågade om det fanns jobb. Han fick genast anställning på en byggnadsfirma. Rolf minns att första jobbet var i Larsbodaskolan och att han fick 3 kronor i timmen och jobbade 50 timmar i veckan, även lördagar. Hyran för lägenheten i Farsta var 150 kronor i månaden. Lönen delades ut i kontanter på torsdagar, minns Rolf. På den lilla fritid som fanns umgicks Rolf mest med malaxbor. Det var hårt arbete och det blev inte mycket fritid, men det hände ju att de gick ut och dansade på lördagarna.

Rolf är gift med Solweig som är från Västberga i södra Stockholm. Henne träffade han på Hornsgatan 1961. Hon gick där med en kompis när Rolf kom körande i sin Fiat 1100 tillsammans med Harald Ribacka. De frågade om flickorna ville ha skjuts. Det ville de och på den vägen är det... De flyttade runt en del i söderort och de hann till och med bo på ett familjehotell. Numera bor de i den villa i Älvsjö som de köpte 1979.

Rolf är som sagt utbildad murare, men han började jobba som plattsättare och har fortsatt på den banan. Han var anställd fram till 1974 när han och en bekant startade Bromma Plattsättning som de drev fram till 2006, när de sålde firman. Redan på 60-talet var

det mycket utlänningar i branschen, de kunde överlag mycket om plattsättning.

När jag frågar vad det är för skillnad på finländare och rikssvenskar säger Rolf att ett kännetecken för österbottningar är att de arbetar hårt, är plikttrogna och sällan sjuka. Det här är egenskaper han själv besitter och som också har gått i arv till hans två barn, Micke och Carina.

I början var Rolf hemma på jul och semester. Då åkte de en båt som hette Ragne från Skeppsbron ända till Vasa. Det tog 24 timmar och om det var dimmigt tog det ännu längre. Det fanns inga hytter på båten och knappt inga bilplatser, men en gång när Rolf skulle hem och kom sent slängde de upp hans Fiat 1100 på däck.

Rolf har sina rötter kvar i Malax och 1986 köpte han sin farmors hus i Paxalgränden. Huset har han rustat upp till toppskick och han är där då och då, speciellt nu när han är pensionär.

Rolf Höstman

Ålder: 70

Familj: Fru och en son och en dotter

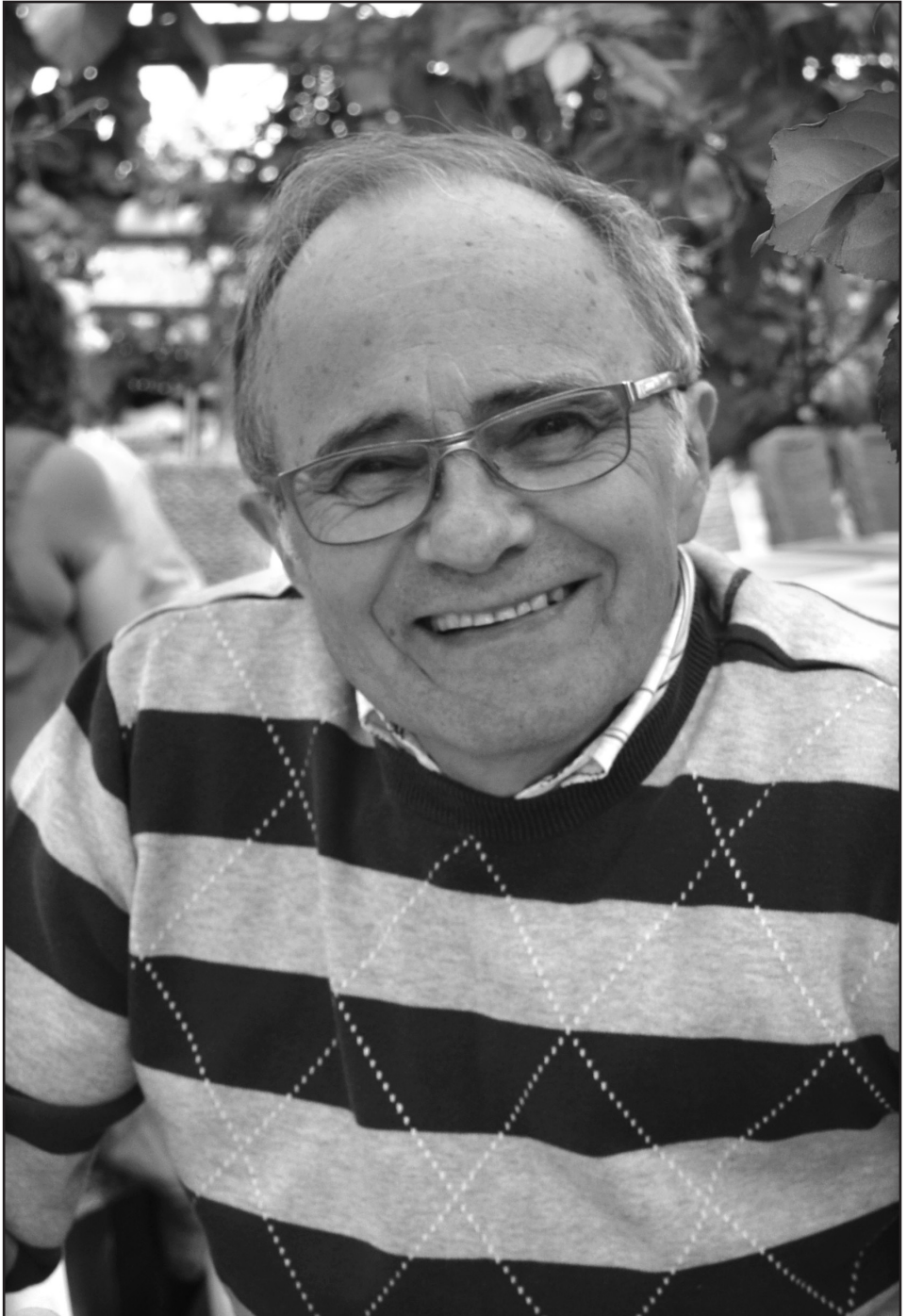
Bor: i villa i Älvsjö

Emigrerade: 1960

Senaste lästa bok: Övabyjji

Bästa film: Jägarna

Rolf med tre ord: plikttrogen, hjälpsam och noggrann

”Ibland är det måsta på”

- Det har inte varit någon nackdel att jag en gång i världen ville bli långdistanslöpare. Då vet man att man orkar.

Stefan Ingves tillbringade otaliga timmar på idrottsplan i Närpes när han var tonåring. Han drömde om att bli idrottsman, men också om att resa bort. För hans generation var det en självklarhet. Sverige och Amerika lockade.

– Jag hade ingen tanke på att stanna kvar. Jag skulle tro att hälften av de som gick i min klass i mellanskolan emigrerade. Min bästa vän flyttade till Seattle.

De som ville utbilda sig eller ha ett jobb med bra framtidsutsikter flyttade. Så har man alltid gjort i Sydösterbotten.

Under bordet

Stefan Ingves talar med värme om sin uppväxt i efterkrigstidens Österbotten. Det var ett välordnat samhälle, som hade en tydlig idé om att man skulle lära sig någonting i skolan.

Stefans pappa var bankdirektör och familjen bodde vägg i vägg med banklokalen. Det hände att sonen lekte under bankdisken. När han blev tonåring var diskussioner om den ekonomiska utvecklingen i samhället vardagsmat i familjen.

– Det kunde förstås hända att farfar, som var agrolog, förde in samtalet på grispriser. Det förstod jag mig inte på, säger han med ett skratt.

Mot den bakgrunden är det inte så konstigt att Stefan började studera nationalekonomi vid

Handelshögskolan. Med tiden flyttade hela familjen till Upplands-Väsby.

Berättelser om framtiden

Som barn tyckte Stefan Ingves att det var mystiskt att farfar kunde försörja sig på att prata.

– Nu gör jag det själv.

Vi är vana att se riksbankschefen Stefan Ingves i kvällsnyheterna. Samhällsekonomi är en abstraktion och det gäller att hitta en berättelse som appellerar till publiken, oberoende av om det handlar om tv-tittare eller beslutsfattare.

– Det jag sysslar med är berättelser om framtiden. Berättelsen ska vara trovärdig i den meningen att den som lyssnar ska säga: Ja, det blir väl ungefär som han säger.

”Måsta på”

Sveriges riksbank är inte en hierarkisk organisation. Den allmänna utbildningsnivån är hög - de flesta av de 300 anställda är akademiker. I den miljön kan chefen sällan peka med hela handen.

Stefan Ingves har haft nytta av att han en tid var avdelningschef vid Internationella valutafonden i Washington DC. Han var chef för en avdelning med 50 nationaliteter bland de anställda.

– I den miljön är det lätt hänt att man sänder på långvåg och det tas emot på kortvåg.

Stefan Ingves har sysslat med ekonomisk krishantering på högsta nivå så väl i Sverige som internationellt i nära två decennier. I de situationerna

har han haft nytta av de lärdomar som han fick med sig från Österbotten av personer som hade genomlevt kriget.
– De skulle säga att man måste begripa när det är "måsta på".
Det är mänskligt att skjuta upp saker till i morgon, men när det blir bekymmersamt i ett land så kommer man till en punkt när ingen kan lämna rummet innan beslutet är fattat. Vill du sedan inte ta ansvar för de beslut som fattas så ska du arbeta med någonting annat.

Skuldberg till barnen

I Finland är det fortfarande regel att bostadsköpare amorterar sitt banklån. Varför är det inte så i Sverige?

– Till stora delar är det en generationsfråga. Tidigare generationer amorterade alltid. Nu gör man det inte. Jag tror att det kan leda till bekymmer så småningom. Om ingen amorterar så kommer nästa generation att släpa med sig ett skuldberg.

Vad betyder släkt- och familjeband för dig?

– De har stor betydelse. Om man konstant reser, vilket jag gör, så måste man ha en bas någonstans. Jag har haft privilegiet att kunna dra mig undan till Kristinestad om somrarna.

Hur kopplar du av?

– För det mesta genom att göra väldigt vardagliga saker. Det gäller att hinna i kapp med att tvätta bilen och klippa gräsmattan.

Närpes har nästan alltid varit en emigrantbygd. Nu har strömmen vänt. Hur ser du på det?

- Det är både bra och viktigt. Man ska komma ihåg att vi i de trakterna i flera hundra år sett det som en mänsklig

rättighet att söka sin utkomst någon annanstans om det man har där hemma inte räcker.

Vad hade du gjort om du inte hade blivit riksbankschef?

– Svårt att säga. Jag jobbade som journalist på Närpes tidning för länge sedan.

Stefan Ingves

Alder: 59

Familj: hustru och tre barn

Bor: radhus i Upplands Väsby

Emigrerade: 1971

Senaste bok: Mitt jobb består av att läsa promemorior.

Senaste film: The girl with the dragon tattoo.

Stefan Ingves med tre ord: flitig, nyfiken, uthållig.

Ordföranden genom åren

Bertel Hedman	1952 - 1953	Munsala startade föreningen
Ragnar Pettersson	1953 - 1954	Vasa
Sune Wenman	1954 - 1955	Närpes
Bertel Hedman	1955 - 1958	Munsala
André Höglund	1958 - 1976	Gamlakarleby
Geta Eklund	1976 - 1979	Terjärv
Britta Nygård	1979 - 1981	Vörå
Kerstin Fogdell	1981 - 1985	Malax
Per Döfnäs	1985 - 1989	Terjärv
Maj-Len Ericson	1989 - 1995	Karleby

Monica Haga Sautermeister	1995 - 2000	Jeppo
Johanna Blom	2000 - 2003	Nykarleby
Mila Eklund	2003 - 2005	Kristinestad
Carina Höjjer	2005 - 2006	Vörå
Anne Hjortman	2006	Kvevlax
Carina Höjjer	2007 - 2009	Vörå
Monica Skogman	2009 - 2011	Kristinestad
Mats Vornanen	2011 -	Vörå

Tänd på att släcka

Peter Hagfors från Malax arbetar som brandman på Katarina brandstation på Södermalm. Den grundades 1876 och är därmed världens äldsta brandstation som fortfarande är i drift.

När Peter studerade på Norrvalla i Vörå kom han på idén att bli ambulanssjukvårdare och sökte därför till "Sjukis" i Vasa. Han jobbade sedan på ambulansen i Korsnäs och Vasa 2 år tills han fick upp ögonen för Stockholm. Peter fick jobb på ambulansen på Lidingö och beviljades tjänstledighet i 1 år och trivdes så bra att han sa upp sig från tjänsten i Vasa. Efter 2 års heltidsarbete på ambulansen blev Peter erbjuden arbete på brandstationen på Lidingö och tackade ja. De följande 3 åren jobbade han heltid som brandman, men extrajobbade ändå på ambulansen. Största orsaken till att han sen slutade var det slitsamma arbetet. Peter berättar att stockholmsregionen har cirka 430 ambulansuppdrag per dygn.

Att vara brandman innebär att man blir beroende av sina kollegor. Peter säger att han och även de andra vet precis vad alla har för specialkompetenser, svagheter och styrkor och man vet också mycket om allas privatliv, om fruar, barn och intressen. Så blir det för att man umgås så mycket, jobbar långa pass och mer eller mindre bor på stationen. Peter visar sitt rum där det finns en säng och ett skåp. När hans pass är slut ska det vara städlat och okej för hans avlösare att vistas där. På brandstationen finns också

ett välutrustat gym. Det hör till att var och en ska träna minst en timme per arbetspass.

När jag frågar Peter vad det värsta han varit med om är, svarar han att han har sett mycket, som när folk hoppat framför tunnelbanan och svåra trafikolyckor.

– Det värsta är ändå när vi kommer till alkoholistfamiljer där barnen är rädda för sin egen pappa eller mamma och håller i oss brandmän och inte vill att vi lämnar dem.

Peter tycker att man i Stockholm kan vara en i mängden, medan man är mer påpassad i Österbotten.

– I Malax känner man alla och kan vara trygg var som helst och det är just det och de nära kompisarna jag saknar mest, säger Peter.

Det har hänt att Peter har sagt roliga finlandismer, och det är speciellt en sak han minns:

– När jag jobbade på ambulansen frågade jag många gånger "Var har du sjukt?" Mina kollegor korrigerade mig och patienterna såg väldigt oförstående ut.

Peter Hagfors

Ålder: 48

Familj: hustru (från Korsnäs) och två döttrar

Bor: I villa i Åkersberga

Emigrerade: 1989

Peter Hagfors med tre ord: engagerad, företagsam och socialt begåvad.

Att flytta var ett lyckokast

Johanna Blom flyttade till Sverige i slutet av 1990-talet. Det var mest en slump att det blev så. Innan jobbade hon i flera år i Helsingfors med underhållningsprogram på tv, men det var svårt att få fast jobb. Samtidigt kände hon att hon inte kunde använda sin utbildning inom statsvetenskap och journalism fullt ut. Så när hon såg annonsen där pr-byrån JKL sökte konsulter med placering i Helsingfors eller Stockholm sökte hon jobbet. Och fick det, men de ville att hon skulle flytta till Stockholm eftersom hon kunde svenska och förstod den finska marknaden. Ett lyckokast tycker hon i dag.

- Jag minns ännu den häftiga lyckokänslan jag kände när jag åkte ettans buss och passerade Rålambshovsparken. Alla pratade svenska, jag hade bra jobb och jag hade vänner här. Livet blev så mycket enklare, säger Johanna.

Hon har under åren i Sverige arbetat med kommunikation och är i dag kommunikationschef för restaurangdelen på Fazer. Hon lärde sig snabbt en viktig skillnad mellan länderna.

- I Sverige måste man kunna sälja in sig och det man gör. Det räcker inte med att som i Finland bara vara ödmjuk och göra ett bra jobb. Du måste även berätta om det. Det var en av de första kulturkrockarna för mig. Johanna var under några år ordförande i föreningen Svenska Österbottningar i Stockholm. Hon kom in som suppleant och vice ordförande men valdes snart till ordinarie.

- För mig var det självklart att vara med, jag har alltid känt starkt för det österbottniska och tycker att de österbottniska rötterna är viktiga. Det var under hennes tid som ordförande som föreningen fyllde 50 år. Hon minns med värme sammanhållningen och vänskapen mellan medlemmarna i styrelsen. Men det är inte enbart ljusa minnen, det var en stormig tid då föreningen tog strid mot Fris för att få ut mer för pengarna som betalades in.

- Vi var den enskilt största föreningen i Fris, men vi kände att vi inte fick ut något av det. Vi trodde på vår sak, vi kämpade för det, vi skrev brev till nyckelpersoner och vi träffade dem, vi skickade insändare till tidningar och fick genomslag i media. Och vi fick igenom vissa förändringar, även om vi önskat att vi fått igenom mer.

Vad saknar du mest från Österbotten?

- Barn som pratar dialekt, de ljusa vår- och sommarnätterna och salmiak förstås, svarar Johanna.

Johanna Blom

Ålder: "Ser yngre ut än jag är"

Familj: Stor koncern

Bor: Med systerdotter i Hammarby Sjöstad

Emigrerade år: 1998

Jobbar: som kommunikationschef för restaurangdelen på Fazer

Senaste bok: Barnboken Diktatorn

Fritidsintresse: Jogga

Johanna med tre ord:

Lösningsorienterad, glad och otålig.

Stockholms skärgård drog

Det är tolv år sedan Sigge Björkskog flyttade till Stockholm tillsammans med sin fru Pia och barnen Erika, då 6 år, och Oskar, då 5 år.

Orsakerna till flytten var flera, men kan sammanfattas som möjlighet att växa både privat- och yrkesmässigt. Och så fanns det en längtan efter att få lära känna Stockholms skärgård. Hela familjen är nämligen båtentusiaster och spenderar stora delar av fritiden i sin motorseglare.

Egentligen var det inget stort steg för oss att flytta. Utmaningen låg i de rent praktiska sakerna i samband med flytten, säger Sigge. Som att hitta någonstans att bo. Vi hamnade i en situation där vi hade jobb, men ingen bostad, men det löste sig.

Och alla telefonköer, flikar Pia in. I Jakobstad var det inga problem när man skulle ringa någonstans, man kom fram direkt och fick tag i rätt person. I Sverige var det telefonköer överallt när man ringde, det var rätt tidskrävande när det var en massa som skulle fixas i början, som dagisplats åt barnen.

Sigge, som jobbar inom båtindustrin tycker inte att det var så stora skillnader mellan länderna, förutom att förändringar tar längre tid i Sverige än i Finland.

Här diskuteras det en massa innan man tar beslut och det finns en konflikträdsla. I Finland är man mer rak på sak och ärligare. Där kan man lita på att ett handslag är ett handslag vid en överenskommelse. Det är inte lika självklart här att man håller vad man lovat.

Pia som i början jobbade med utvecklingsstörda upplevde stora skillnader i vad samhället i de olika länderna erbjöd de utvecklingsstörda. - Sverige var betydligt mer utvecklat, här fanns helt andra resurser och möjligheter jämfört med i Finland, som bollhav och massagestolar, säger hon.

Kulturkrockarna har främst funnits inom språket, i att de finlandssvenska orden inte betyder samma sak i Sverige. Något som blev väldigt uppenbart första tiden när barnen var på dagis och pratade om saker som karkki (godis) och roskis (skräpkorg), som omgivningen hade svårt att förstå. Uttalen var också besvärliga till en början, som att folk trodde man sa tjugo när man sa sju.

Familjen har rotat sig och numera är Sverige mera hemma än Finland, även om det finns saker de saknar från Finland, som familj och vänner. Och Korv-Görans Kebab, säger Sigge. Det får man inte här.

Björkskogs

Sigge Björkskog: 41

Pia Björkskog: 40

Erika Björkskog: 18

Oskar Björkskog: 16

Bor: Eget hus i Svinninge, Österåker

Ser på tv: matlagningsprogram

Fritid: Båtliv i Stockholms skärgård

Familjen Björkskog med tre ord:

öppensinnade, båtentusiaster,

fiskeintresserade

Nystart i Stockholm

Maria Sandell från Pensala har bott i Stockholm i lite mer än ett år. Hon kom hit för att vara närmare sitt företag Genera Networks som hon startade 2008 tillsammans med två riksvenska vänner. Före det pendlade hon mellan Helsingfors och Stockholm under fem års tid. Före flytten hade företaget, som är verksamt inom spel- och lotteribranschen, precis fått en storaffär med ett norskt företag. Verksamheten går bra och i dag har Genera Networks 10 anställda och omsätter över 30 miljoner kronor.

Hon och hennes två döttrar lämnade allt i Finland och startade ett nytt liv i Stockholm. I dag, bara ett år senare har de redan hunnit bo på tre olika ställen och just nu söker de ett mer permanent boende. När jag frågar hur hon tycker att rikssvenskar är säger Maria att hon tycker att det har en positiv attityd till livet. Företagskulturen präglas av att man vågar tänka stort, ser möjligheterna och angriper problem och konflikter på ett mycket mer konstruktivt sätt än i Finland. Det här är något som Maria har tagit till sig som företagare.

Hon menar att man i finska företag fokuserar mer på det som inte fungerar och hon tänker att den inbyggda rädslan som finns i Finland kanske har att göra med historien. Om man ser till människorna tycker hon att finländare är anspråkslösa och arbetsamma medan rikssvenskarna är pratsamma och

utåtriktade.

Maria trivs mycket bra här i Stockholm, men saknar förstås familjen som består av mamma och pappa och tre bröder. Det är länge sedan hon lämnade Österbotten, eftersom hon bodde i Helsingfors i drygt tio år innan flytten till Stockholm. Numera åker hon hem ett par, tre gånger per år.

Jag frågar Maria om hon har råkat säga något som fått svenskar att reagera med förvåning och då skrattar hon och säger att hon nyligen sa *kännspek*. Ingen förstod vad det ordet betydde och hon var tvungen att kolla upp det på Wikipedia och såg att det var en finlandism. Den gångna sommaren förverkligade Maria en dröm hon har haft länge, nämligen att leva båt- och skärgårdsliv. Hon gick seglingskurser och köpte en segelbåt. Tillsammans med tjejerna vill hon upptäcka Stockholms skärgård. Hon har bara ett litet problem och därför vill hon sluta med en efterlysning: "Gastar sökes, så hör av er!"

Maria Sandell

Ålder: 36

Familj: Två tjejer, 6 och 8 år

Bor: I lägenhet på Östermalm

Emigrerade: 2011

Senaste lästa bok: De fjärde offret med Maria Ljungstedt

Senaste film: Palme

Maria Sandell med tre ord: engagerad, glad och förändringsbenägen

Sextio goda år

1950-talet

60 år är en lång tid. För yngre generationer är det svårt att föreställa sig hur livet såg ut i Finland och Sverige 1952. Det var bara sju år sedan kanonerna hade tystnat på Karelska näset. Arbetslösheten var skyhögt. Många ungdomar, särskilt i Svenska Österbotten, såg Sverige som sin enda chans. Många slog sig ner i Stockholm. För en del, till exempel **Greta Eklund** som finns intervjuad på annan plats i denna matrikel, var resan till Stockholm den första utanför barndomsbygden.

Det pirrade i magen när Sverigebåten lade till vid Skeppsbron. Vid den här tiden körde de få bilarna inte i land. De vinschades ner från däck. På kajen väntade österbottniska vänner.

Det gällde att inte gå vilse i den stora staden. Telefon var en lyx på den tiden. I Finland ordnades sommar-OS 1952. Öster om Gotska Sandön sköt det sovjetiska flygvapnet ner ett svenskt signalspaningsplan. Det kalla kriget hade börjat.

I Stockholm bildades Österbottniska föreningen den 27 januari 1952. Bertel Hedman valdes till ordförande. Medlemmarna var unga män och kvinnor. Det märks i programutbudet. Under de första åren ordnade föreningen många danser, något år hela 18 stycken. Efter första verksamhetsåret hade föreningen 370 medlemmar. Det var strongly gjort. Det var inte all gånger så lätt att hitta de nyinflyttade. Många bodde i andra hand, dessutom bytte de ofta både jobb och bostad. Känns det bekant? En del saker tycks inte förändras.

1960-talet

1960-talet var ett bra decennium för Österbottniska föreningen. Emigrationen från Österbotten ebbade inte ut. Tvärtom, i slutet av 1960-talet accelererade den som aldrig förr. Decenniets sista år blev de verkliga rekordåren för emigrationen från Österbotten.

Rolf Höstman från Malax tjänade tre kronor i timmen när han kom till Sverige 1960. Det är lätt att dra på munnen åt summan i dag. Då var det annorlunda. Många av de ungdomar som flyttade till Sverige kom från småbrukarhem. Småbruken var olönsamma och att betala halvvuxna ungdomar lön kom inte på fråga.

1961 grundade finlandssvensken Jack Koschack piratradiostationen Radio Nord. Han sände populärmusik och reklam via en piratsändare på fartyget *Bonjour*, som låg förankrat på internationellt vatten utanför Stockholms skärgård. Också i Österbotten lyssnade man på Radio Nord och drömde om nya tider.

När Österbottniska föreningen fyllde 10 år 1962 bjöd man in poeten Bo Setterlind och vissångerskan Margareta Kjellberg. Programkommittén var inte lika radikal som Radio Nord's redaktörer, men visst var det en ny tid. 1969 grundades Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige. Österbottniska föreningen i Stockholm gick naturligtvis med.

1970-talet

I början av 1970-talet vände utvecklingen i Finland. Plötsligt rådde det tidvis brist på arbetskraft i landet. Många finländska emigranter återvände hem. Mellan åren 1971 och 1974 var återflyttningen som störst. Det var under de här åren som president Urho Kekkonen stod på höjden av sin makt. 1973 lät han sig omväljas med stöd av en tvivelaktig undantagslag. Följande år kom han till Stockholm för att delta i en fest som de finländska riksorganisationerna i Sverige ordnade. Medlemmarna i Österbottniska föreningens styrelse fick möta presidenten.

Det var i början av 1970-talet som en ung man med namnet **Stefan Ingves** flyttade till Stockholm. Han gick inte med i Österbottniska föreningen. Han började i stället studera nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm. Stefan Ingves förebådar en ny sorts emigration från Österbotten. Visst hade också han suktat efter de snygga bilar som emigranterna visade om somrarna i Näsby, men det var inte för en ny Volvo som han emigrerade. Det var för det breda studieutbudets skull som han reste. I dag är han chef för Sveriges riksbank.

Också i Österbottniska föreningen var 1970-talet det en ny tid. Danserna har blivit olönsamma och österbottningarna var bekymrade över att de inte blev sedda i det svenska samhället. För att råda bot på det satsade föreningen allt mer på att bredda kulturkontakterna.

Det ordnades fotoutställningar, författarbesök och skrivarseminarier.

1980-talet

På 1980-talet ebbade emigrationen från Finland till Sverige ut. I Finland rådde högkonjunktur och landet beskrevs övermodigt som Europas Japan. I Österbotten hade en ny generation vuxit upp. De var födda på 1960-talet och hade bara hört talas om de umbäranden som den generation som utkämpat kriget hade upplevt. Finland hade tagit modell av Sverige och byggt ut ett nätverk av grundskolor. Också landsbygden hade fått egna gymnasier. Framtiden såg ljus ut.

I Österbotten fortsatte Stockholm att dra till sig de unga. Det var inte längre bruksorternas industrier som lockade. De unga österbottningarna hade vuxit upp med Sveriges tv och svensk populärkultur. ABBA och Magnus Uggle hängde på väggen i de flesta tonåringars pojk- eller flickrum. När **Peter Hagfors** flyttade till Sverige var det alltså inte för jobbets skull. Han arbetade som ambulanssköterska i Vasa. Också Österbottniska föreningen hade mognat. De som flyttat till Sverige på 1960-talet hade redan barn som var tonåringar.

På 1980-talet övergav många hyresrätten och flyttade till villa. Så mycket tid över för föreningen verkar det inte ha funnits. Däremot så hade de som flyttade genast efter kriget plötsligt mer tid. Föreningen grundade Vi över 60 och teatergruppen Gannfolk, grupper som fortfarande är aktiva.

1990-talet

I början av 1990-talet drabbades Finland av en djup lågkonjunktur. Den värsta sedan kriget, sade man. Östhandeln säckade ihop och arbetslösheten rusade. Om gamla mönster stämt så hade österbottningarna packat väskan och utvandrat till Sverige. Men någonting hade förändrats. Det sociala skyddsnätet i Finland var trots påfrestningarna starkare än på 1960-talet. Även under de svåraste åren var det fler som flyttade från Sverige till Finland än tvärtom. Sverige hade också drabbats av lågkonjunktur, även om den inte var lika djup som Finland. En gammal bekanting, **Stefan Ingves** från Närpes ledde Sveriges bankakut.

1 januari 1995 blev både Sverige och Finland medlemmar i EU. Blickarna vändes söderut. Mot slutet av 1990-talet återhämtade sig ekonomin i båda länderna. Det var då som **Johanna Blom** flyttade från Helsingfors, där hon jobbat med underhållningsprogram på tv, till Stockholm. I vår intervju, säger hon att flyttningen var ett lyckokast: mest för jobbets skull, men också av andra orsaker. Hon talar om lyckokänslan man känner när alla talar ens språk. Känner ni igen er?

I Österbottniska föreningen lyfte Finlandsnostalgin på huvudet. 1991 gjorde föreningen en storsatsning tillsammans med Nordiska museet. Bokutställningen Vi Topelii folk gästades av en rad österbottniska författare. Utställningen blev en succé.

2000-talet

Man ska vara försiktig med att uttolka sin egen samtid. Men 2000-talet har onekligen varit en bra tid för de österbottningar som bor i Stockholm. Internet har fört släkt och vänner i Österbotten närmare. För den unga generationen är det en självklarhet att chatta och fecebooka med vänner och släktingar hemma i Österbotten så gott som dagligen. Men den nya kommunikationsteknologin är ingenting som bara de unga tar till sig. Också för många äldre är det en självklarhet att dagligen läsa Vasabladet eller Österbottens Tidning på nätet. Vem kunde föreställa sig det för bara några år sedan? Till exempel **Greta Eklund**, 85, som jag intervjuade i somras hade på eget bevåg lärt sig använda både dator och internet. Frist vågat, hälften vunnet är hennes motto både när det

gäller hålkort och datorer.

Samma motto gäller för Österbottniska föreningen som nu uppnått mogen ålder. 2000-talet har varit det stormigaste i föreningens historia. I början av det nya millenniet hotade föreningen att lämna FRIS, den finlandssvenska moderorganisationen i Sverige. Österbottniska föreningen behandlades styvmoderligt, framför allt ekonomiskt och protesterade högljutt. Striden blåstes av först när Österbottniska föreningen kunde se samma ekonomiska fördel av att tillhöra riksförbundet som de övriga medlemsföreningarna.

Markus West

*Foto: Sven Pettersson
Terese Smulter*

På villaavslutningsfesten 2011 kom FST och gjorde flera intervjuer.

Oj, vad vi njöt!

Arlanda 1964 - på den tiden var det ännu lyx att flyga.

Foto Gertrud Smulter

I augusti 1960 flyttade jag från Närpes till Stockholm med min jämnåriga syster. Det var hösten när Jussi Björling dog, Sverige gick till andrakammarval och Aldrig på en söndag var etta på biotoppen. Mina erfarenheter av städer inskränkte sig till tre skolår i Kaskö och enstaka besök i Vasa. Jag var 18 år.

Allt vi lämnade var avsidet. Från första stund njöt vi av storstadspulsen i Povel Ramel- och Karusellen-land. Vi var uppvuxna med Sveriges bilradio på lördagarna, Dagens revy, Lilla Fridolf och jag. Att alla talade svenska var befriande, trots att Närpes då var helt svenskspråkigt. Vi kände folk som arbetade på Finnboda Varv och Sabbatsbergs sjukhus. Hur svårt kunde det vara att etablera sig här? Jag hade

anställning ordnad, min syster fick det inom en vecka. Det här var under det som kom att kallas rekordåren när allt fanns utom bostäder. Alltså blev vi inneboende. Till nya förorten Högdalen tog man sig med tunnelbanan, också den ny. Vi bodde c/o i ett litet rum med bäddsoffa och hade del i ett kök. Det innebar att få koka vatten och att få ha vår smörgåsmat i kylskåpet. Laga mat varken kunde eller fick vi göra. Rädningen för min del var bankens lunchrum i Berzelii Terrassen. Även den enklaste svenska husmanskost var nymodig och läcker: sillbullar med korintsås, pyttipanna och stekt salt sill med löksås.

Jobbet på Svenska Handelsbankens notariatavdelnings emissionsavdelning var bedövande tråkigt. Jag och tjugotalet andra tonåriga

bankaspiranter öppnade väl inslagna paket med hundra nya aktiemantlar och kupongark, kollade att nummerserierna stämde (gjorde de alltid!) och infogade kupongerna i mantlarna. Vi var bildat folk med realexamen (de), mellanskola (jag). De var resliga, långhalsade och finlemmade. Också ytliga och slösaktiga, i mina ögon. De fick inte nog av veckade kjolar och jumper-set och bar inte samma kläder två dagar i följd. Den som ville vara välklädd skulle ha väska, skor och handskar i samma färg, shoppat i affärer som Adam och Eva, Sidenhuset och Leja, saliga i åminnelse.

Den sparv i tranedans som var jag förteg det mesta om min bakgrund. Särskilt efter att en kille hade frågat mig från vilken stad i Finland jag kom. Stad! Jag ämnade inte bjuda honom på detaljer om livet på landet utan svarade snabbt Vasa. Bekant namn från kungaätten och knäckebrödet. Och det räckte. Han hade frågat bara av artighet. Ett ointresse som all världens invandrare snart lär sig. Man får ta seden dit man kommer, sjunga deras sånger, roas av deras skämt. Artigheten kunde vi inte klaga på. Hemma hade vi gjort oss lustiga över det evinnerliga tackandet i radion. Nu märkte vi att de svenske också var mjukare och snällare än vi var vana vid. Rejält illa tyckte jag om niandet. Ungdomar emellan var man självklart du men i övrigt var det kamrer hit och direktör dit, herr, fru och fröken. Värst var att inte få dua väninnornas föräldrar eller hyrestanten. Vad skulle hända om jag dabbade mig?

De talade om vår finska brytning

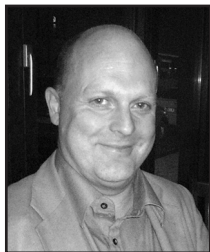
och gav oss komplimanger för att vi så snabbt hade lärt oss svenska. I stället för att suga åt oss av berömmet försökte vi informera om hemlandets tvåspråkighet. Om dialekten, det egentliga modersmålet, talade vi tyst, mindervärdig som den var före Teir&Erikssons sånger och Fredrik Lindströms dialektprogram i SVT. Det där han till sist behandlade "östsvenskan" med "juvelen i dialektkronan, Närpesspråket. God bless!

Dialekten spelade oss spratt. Vi häcklades för att vi sa köra tunnelbana eller buss när vi bara var passagerare och alltså åkte. Och för alla väl och nog, gärna i samma mening. Blus var inte ett ytterplagg, det hette jacka. Vi sa hälften större när vi menade dubbelt. Finesser som jag ännu inte till fullo behärskar är skillnaden mellan sätta, ställa och lägga. Vårt bästa lördagsnöje var svenskösterbottniska föreningens danser på Medborgarhuset. Nästan som att vara hemma. Där fanns närpesbor som vi tidigare hade sett bara när de kom hem på somrarna. På Medis fick vi ohämmat tala dialekt och åtminstone ibland dansa tango. Gå på de finska föreningarnas danskvällar i samma hus föll oss inte in, lika lite som att delta i de andra finlandssvenska föreningarnas tillställningar. På Medis minskade den hemlängtan som vi annars förträngde. Tack för det, Svenska österbottningar i Stockholm!

Lisbeth Rofhök
(tidigare Nieminen)

Mats Vornanen
Skogås / Vörå

Markus West
Helsingfors / Bergö

Anna-Lena Djurberg
Bandhagen / Malax

Camilla Mattsson
Bålsta / Korsholm

Terese Smulter
Stockholm / Malax

Ulrika Högnabba
Stockholm/Terjärv

Mikael Järn
Stockholm/Jakobstad

Carina Nymark
Stockholm/ Pensala

Thomas Krokvik
Tyresö / Öja

Malin Pähls
Södermalm/ Vörå

Nina Björkskog
Solna / Larsmo

**Svenska
Österbottningar i
Stockholm**

Styrelsen 2012

Mats Vornanen ordförande
Thomas Krokvik vice ordförande
Anna-Lena Djurberg sekreterare
Camilla Mattsson kassör
Ulrika Högnabba vice.kassör
Terese Smulter utskicket
Nina Björkskog hemsida
Malin Pähls
Markus West
Mikael Järn
Carina Nymark

Fazer

nordomatic

Ta kontroll över
energianvändningen
och ditt klimatavtryck!

Green Control

